

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ №12/2009

ОХОРОНА ПРАЦІ

БЕЗПЕКА ПРАЦІ – ПЕРІОДИЧЕТ ДЕРЖАВИ

з Новим роком та Різдвом Христовим!

Охорона праці в умовах світової кризи
Травматизм у країнах ЄС **с. 7**

Злочинна небезпека посадових осіб –
висновок за результатами комплексної перевірки **с. 26**

Значущість медалістів у забезпеченні
своєчасної діагностики профзахворювань **с. 40**

WWW.OHORONAPRACI.KIEV.UA

ТОВ «Інженерний центр промислової безпеки» — це якість і швидкість виконання робіт та високий професіоналізм експертів

Інженерний Центр Промислової Безпеки

ТОВ «Інженерний центр промислової безпеки» надає широкий спектр експертних робіт і послуг у галузі охорони праці:

1. Проведення експертизи з промислової безпеки та охорони праці:
  - щодо спроможності підприємства виконувати роботи підвищеної небезпеки та експлуатувати об'єкти, машини, механізми підвищеної небезпеки;
  - мікрофото обладнання на відповідність нормативним актам з промислової безпеки та охорони праці;
  - проектною документації, у тому числі проектів шахт, блоків, горизонтів, ланевел, шахтних полів, кар'єрів, проектів на виконання спеціальних видів робіт у шахтах, проведення вибухових робіт;
  - прогноз раптового викиду метану з ґрунту гірничих виробок.
2. Проведення неруйнівного та руйнівного контролю, експертного обстеження (технічного діагностування), технічного огляду, складання дублікатів паспортів устаткування:
  - парових та водогрійних котлів;
  - посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа;
  - трубопроводів пари та гарячої води;
  - вантажних/ліфтових кранів (мостових, колзових, автомобільних, баштових, залізничних, гусеничних), ручних і електричних талей, ліфтів, підйомників;
  - обладнання основних виробництв хімічної, нафтогазової/виробничої промисловості;
  - обладнання для буріння.
3. Розробка експертних планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій (ПЛАС).
4. Проведення атестації зварників, відповідальних за проведення зварювальних робіт.
5. Проведення геолого-маркшейдерських робіт.
6. Проведення назначення керівників, посадових осіб, фахівців з питань охорони праці, а також фахівців, робітників правил безпечної ведення робіт підвищеної небезпеки з використанням комп'ютерних навчально-контролюючих програм, рекомендованих Держгірпромнаглядом:
  - правил безпеки систем газоопоточання України;
  - правил будови та безпечної експлуатації вантажних/ліфтових кранів, підйомників, навантажувачів, ліфтів, котлів, посудин, що працюють під тиском, трубопроводів пари та гарячої води;
  - правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів;
  - правил будови і безпечної експлуатації стаціонарних компресорних установок, повітропроводів і газопроводів;
  - правил техніки безпеки в будівництві;
  - правил охорони праці на автомобільному транспорті;
  - правил безпечної роботи з інструментом та пристроями;
  - правил охорони праці під час виконання робіт на висоті;
  - правил безпеки при виробництві, зберіганні, транспортуванні та використанні хлору;
  - правил будови та безпечної експлуатації аміачних холодильних установок;
  - правил точної експлуатації стаціонарних, контейнерних і пересуваних автозварювальних станцій та т.

Необхідне діагностичне обладнання, навчальні аудиторії, висококваліфіковані технічні експерти, що мають великий практичний досвід. — все це дозволяє ТОВ «Інженерний центр промислової безпеки» виконувати роботи будь-якої складності. Ми завжди раді конструктивному співробітництву, готові допомогти у вирішенні виробничих питань. ТОВ «Інженерний центр промислової безпеки» виконує роботи на підставі дозволів Держгірпромнагляду України № 2227 09.30.74.30.0 від 28.07.2009 р. та № 3381.09.30.74.30.0 від 13.11.2009 р.

ЗАПРОШУЄМО ДО СПІВРОБІТНИЦТВА!

91055, м. Луганськ, вул. Лермонтова, 1-6, кім. 508, e-mail: icpb@yandex.ru
Тел.: (0642) 53-34-92, тел./факс: (0642) 53-60-17 www.icpb.com.ua

Редакційна колегія

Матвійчук Дмитро Лаврентійович — головний редактор журналу «Охорона праці»	558-74-11
Болотських Михайло Васильович — заступник Міністра з питань надзвичайних ситуацій та у сфері захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, генерал-майор	247-31-06
Парасюк Лариса Андріївна — заступник редакційного відділу журналу «Охорона праці»	558-36-63
Галак Андрій Андрійович — виконавчий директор видавництва «Арксервіс»	592-64-61
Градусний Юрій Борисович — заступник Міністра внутрішньої промисловості України	594-65-50
Доман Валентин Сергійович — заступник спеціального урядового експерта та аналітика розвитку технічної, екологічної, ядерної безпеки та промисловості Кабінету Міністрів України	256-72-98
Мулярська Людмила Марселівна — заступник директора департаменту державного санітарно-епідеміологічного нагляду	253-39-00
Осінов Анатолій Юліанович — відповідальний секретар журналу «Охорона праці»	559-60-63
Прохоров Володимир Володимирович — начальник управління нормативно-правового та юридичного забезпечення Департаменту нагляду	289-94-95
Северин Володимир Васильович — заступник Міністра промислової політики України	246-31-57
Теличко Костянтин Євгенович — заступник головного редактора журналу «Охорона праці», канд. техн. наук	296-05-69
Урацький Сергій Юліанович — заступник Голови Фосфорит професії України	278-88-24
Усков Аркадій Геннадійович — перший заступник Голови Державного комітету ядерного регулювання України	254-33-46
Шульга Юрій Іванович — директор Національного науково-дослідного інституту промислової безпеки та охорони праці, канд. техн. наук	440-11-88
Яворська Василь Іванович — голова Федерації роботодавців України	425-22-92

Редакційні журнали

Головний редактор Матвійчук Дмитро Лаврентійович	558-74-11
Заступник головного редактора Ковалюк Костянтин Євгенович	296-05-69
Відповідальний секретар Осінов Анатолій Юліанович	559-60-63
Заступник редакційного відділу Парасюк Лариса Андріївна	558-36-63
Власні кореспонденції:	
Безуглий Михайло Іванович — Чернівецької обл.	(056) 761-00-43
Безуглий Леонід Миколайович — Дніпропетровської та Полтавської обл.	(056) 761-00-43
Кобеляк Вадим Володимирович — Автономної Республіки Крим, Миколаївської та Чернівецької обл.	(057) 397-16-77
Колесник Сергій Анатолійович — Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської та Львівської обл.	(051) 632-23-29
Парфенов Ігор Юрійович — Вінницької, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької та Чернівецької обл.	(098) 498-66-72
Сопітний Василь Іванович — Кіровоградської та Одеської обл.	(0532) 55-83-31
Цвігул Катерина Михайлівна — Донецької та Луганської обл.	(048) 748-97-31
Шаров Геннадій Леонідович — Дніпропетровської обл.	(062) 304-34-53
Борисюк Ганна, Турчанова Алла	296-05-66
Бухачук Катерина	559-44-31, 558-74-27
Росляк	296-05-65, 296-05-56
Відділ реалізації та маркетингу	559-19-51
Підприємні послуги	559-62-79, 296-05-68

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних текстів, фотографій несе на себе редакційна колегія журналу «Охорона праці». Умови не реалізовано.

Підписати друку 11.12.2009. Формат 60x84x6. Папір — професійний стандартний, Друк — офсетний. Ум. друку, арт. — 13.02. Тираж 8000. Адреса: м. Київ, вул. Фрунзівська, 20, офіс 4.

Журнал видається українською та російською мовами. Загальний тираж — 15 143 прим. Редакційні журнали «Охорона праці» — членський член Фосфоритської асоціації «Безпека» © ОХОРОНА ПРАЦІ

02100, Київ-100, вул. Популаренка, 10/1.
mail@ohoronapraci.kiev.ua www.ohoronapraci.kiev.ua

Слово головного редактора

Шановні читачі! Дорогі друзі!

Ми вже звикли констатувати кожного року триваючої та проблеми нашого суспільства. Ось і рік, що завершується, видався не з протих в історії молоді держави, яка за людськими мірками саме цього року лише досягла повнолітньої зрілості.

Економічна криза пройшла гнітючою тишею не лише по підприємствах і організаціях країни, вона заірнула в кожну родину, в душу кожного з нас, загострила почуття невпевненості в завтрашньому дні.

Емоцій суспільству додає активно розгорнутий передвиборча кампанія претендентів за головне крісло держави, додала скрути усім епідемія грипу...

Нас непокоїть те, яким чином психологічний стрес, отриманий за прохідною, може трансформуватися у виробничий психофізіологічний фактор, до яких наслідків призведе в цеху, на дільниці чи на будівельному майданчику. Тому обмеження наглядової діяльності в сфері охорони праці було, мабуть, не найкращим рішенням з урахування економічної кризи. Та Бог милував, ривень загальної смертельного травматизму впродовж року знизився.

Ініціативи, започатковані цього року Держгірпромнаглядом, діяльність Міжнародної організації праці в нашій країні, міжнародні контакти, що поновилися останнім часом, та підтримка соціальних партнерів створюють добрі передумови для втілення наших європейських устремлінь, сприяють тому, що поняття культури безпеки осягають у сідомості та душах і наглядовців, і роботодавців, і працівників.

Озираючись назад, можна сміливо стверджувати, що 2009 рік прожито не даремно. Він подарував нам радість життя, цікаві зустрічі й відкриття, перемоги і досягнення, нові професійні і життєві досвіди.

А тому, незважаючи ні на що, переконаний, традицію веселля і з піднесенням відзначати Новий рік не буде втрачено, адже для всіх нас він залишається одним з найголовніших і довгоочікуваних свят.

Віро, разом ми перегорнемо сторінку календаря за 2009 рік з подякою і з добрими спогадами.

Прийміть найтепліші вітання від редакції журналу з Новим 2010 роком та Різдвом Христовим. Щиро бажаю, щоб здійснилися наші найпотемніші мрії, щоб були здоровими і щасливими наші діти, щоб спокій і благополуччя не полишали нас ні дні та України.

Тож до зустрічі у 2010 році.

З найкращими побажаннями,
Дмитро Матвійчук

№ 12 (186) / 2009 ОХОРОНА ПРАЦІ

Науково-виробничий щомісячний журнал. Видається з липня 1994 р. Перереєстрований 19.06.85 р. Свідоцтво КВ № 1496. Заголовок: Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду; трудовий колектив редакції журналу «Охорона праці».

Зміст

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Костянтин Теличко Чи виконується Хартія? Матеріали парламентських соціальних заходів в Україні Європейської соціальної партії Ольга Еврильєш Охорона праці в умовах світової кризи Стандарти безпеки та охорони праці на глобальному рівні Юлія Маслюк За масою справа не стане Міжнародна виставка спеціалізу, спеціалізу та інших 313 у Дюссельдорфі Коллективна акція на 2010–2011 роки Про посилення роботи профспілок з питань атестації виробничих місць Володимир Цвигун Нагляд на вогненному рубіжці Безкомпромисні вартові державних інтересів у галузі промислової безпеки Сергей Колесник «Миколайоводоканал»: проблеми та перспективи Завершення роботи з охорони праці — запорука безаварійного функціонування систем водозабезпечення Людмила Самарина Безпека праці в центрі уваги Досвід роботи обласної галузевої профспілки	4 7 10 11 12 13 15
Ганна Ковалюк Відбувся конкурс бригад АДС Підвищення рівня професійних знань і шкільного газознавства на базі навчально-тренувального полігону ВАТ «Харківськийгаз» Ольга Негребецька Вшанування пам'яті видатного земляка Нові ініціативи наглядовців Луганщини Костянтин Теличко Зустріч однодумців Впровадження сучасних систем управління охороною праці в Україні	18 19 20
БЕЗПЕКА ПРАЦІ	
Костянтин Теличко Засідання колегії Про стан організації правової роботи в системі Держгірпромнагляду, підсумки перевірки підготовки суб'єктів господарювання з високим ступенем ризику до роботи в особливо-небезпечний період і про посилення роботи щодо запобігання корупції Михайло Фейш Небезпечніші вибухові — недоборосвіщені ствелення до посадових обов'язків Василь Сопітний На цей раз пощастило Фотошумування	24 26 29

«Миколаївводоканал»: проблеми та перспективи 13

Безпека праці в центрі уваги 15

Ольга Воробйова
Приховувано нещасні випадки – білі!
 На багатьох підприємствах недержавної форми власності законодавство за охорони праці ігнорується

Володимир Пахомов
Спеціаліста з охорони праці – під скорочення?
 Робота адміністрації ВАТ «Стальмат» зі створення безпечних умов праці визнано нездійсненною

Сергей Колеснін
Повітря буде чистим
 Наукові досягнення кафедри екології і безпеки життєдіяльності Херсонського національного технічного університету

Микола Федоренко
Безпечна експлуатація опалубочних систем
 Консультації спеціаліста щодо безпечної зведення будівель з монолітного залізобетону з використанням опалубки

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Вадим Кобець
Винирадати сподівання застрахованих
 Досвід роботи страховиків Харківщини в умовах економічної кризи

Микола Федоренко
Про соціальний захист працюючих на будівництві
 Цивільно-правові договори – перешкоди для будівельників на отримання відшкодування внаслідок нещасного випадку. Що можна прогнанисти свавільно роботодавця?

Євген Івонін
Заслужена подяка
 Продуктивні форми і методи діяльності відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування в м. Стаханові

МЕДИЦИНА ПРАЦІ

Сергей Ветров
Важлива складова здоров'я працюючих
 Знавство профілактичних методів у забезпеченні своєчасної діагностики профзахворювань

Сергей Колеснін
Лікарня швидкої і якісної допомоги
 Нові форми співпраці підприємств та медиків

Миколаєва у створенні належних умов для лікування працівників

Маргарита Варшавська
Синтетичні мішки засоби. Чи можна довіряти одеським виробникам?
 Невтішні результати перевірок підприємств Одеси з виробництва засобів побутової хімії

ОФІСНИЙ РОЗДІЛ

Офіційно
 Про затвердження Технічного регламенту безпеки пильового електричного обладнання

Складами наших публікацій
 Інформація Міністерства палива та енергетики і Невирішної райдержадміністрації на критичні публікації журналу

За листами читачів
 Запитаєте? Відповімо!

Бібліотека спеціаліста з охорони праці (додаток)

Правила будови і безпечної експлуатації навантажувачів

Лікарня швидкої і якісної допомоги 42

Заслужена подяка 49

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Коротко про важливе

Постанова Кабінету Міністрів України
 від 4 листопада 2009 р. № 1251
 затвердив Порядок визначення граничного розміру тарифу на проведення експертизи стану безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання.

Постанова Кабінету Міністрів України
 від 25 листопада 2009 р. № 1262 затвердив Технічний регламент запобігання та захисту здоров'я працівників та кліматології щодо його застосування.

Згідно з постановою Держгірпромнагляду повинен забезпечити впровадження цього регламенту та здійснювати контроль за дотриманням його вимог.

У Держгірпромнагляді відбуде семінар з питань організації та здійснення наглядової діяльності з урахуванням вимог постанов уряду про затвердження критеріїв визначення ступеня ризику підприємств і про введення мораторію до 31 грудня 2010 р. на проведення перевірок підприємств з незначним та середнім ступенем ризику виробництва.

Працівники робочих органів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань у Вінницькій області впродовж 10 місяців 2009 р. за несвоєчасне повідомлення про нещасні випадки на виробництві наклали на роботодавців 29 штрафів на загальну суму понад 4 тис. грн. (на 9 штрафів і 1,2 тис. грн. більше, ніж за аналогічний період 2008 р.).

Верховній Раді України

Чи виконується Хартія?

На парламентських слуханнях

Комітет з питань соціальної політики та праці Верховної Ради України вивідав незалежну роботу Кабінету Міністрів України з виконання рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

Костянтин Теличко

За матеріалами засідання підготував заступник головної редактора журналу «Охорона праці»
Костянтин Теличко
 Фото автора

У Верховній Раді 6 червня 2008 р. відбулися парламентські слухання на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)». Учасники слухань, відвідали, що 14 вересня 2006 р. Верховна Рада ратифікувала один з двох основних документів Ради Європи в галузі прав людини – Європейську соціальну хартію (переглянуту), яка набула чинності 1 лютого 2007 р.

Ратифікація цієї Хартії зумовлена обов'язком, взятим на себе Україною при вступі до Ради Європи, а також при підписанні цього документу 7 травня 1999 р.

На парламентських слуханнях було наголошено на тому, що ратифікація Хартії та особливо дотримання її норм і стандартів є однією з умов успішної реалізації європейських прагнень України і потребує конструктивного співробітництва Верховної Ради, Уряду, центральних органів виконавчої влади та сторін соціального діалогу. А саме у зв'язку з ратифікацією Хартії (переглянутої) постають питання про необхідність ефективного підготовки Україною до цієї угоди виконання положень Хартії, до яких Україна приєдналась, подальше вдосконалення національного законодавства у відповідності зі статтями та пунктами Хартії, до яких Україна не приєдналась, з метою її ратифікації в повному обсязі.

За наслідками розгляду на парламентських слуханнях цього питання 18 грудня 2008 р. була прийнята постанова Верховної Ради «Про рекомендації парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)». Рекомендації були затверджені конкретні заходи щодо виконання в Україні цієї Хартії.

Інформацію Кабінету Міністрів України про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань доповісти першу та другу національній доповіді Уряду України щодо реалізації положень Європейської соціальної хартії (переглянутої); результати розгляду заключних висновків Європейського комітету з соціальних прав стосовно дотримання Європейської соціальної хартії (переглянутої) в Україні;

ОХОРОНА ПРАЦІ 12/2009

4

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

дацій парламентських слухань доповісти на засіданні Комітету, яке відбулося 18.11.2009 р., заступник Міністра праці та соціальної політики В. Іванків. Він поінформовав народних депутатів, що за час, який минув з моменту ратифікації Європейської соціальної хартії, Уряд подав до Ради Європи перші дві національні доповіді про стан її виконання.

Копії національних доповідей, відповідно до ст. «Є» Європейської соціальної хартії (переглянутої) та ст. 23 Європейської соціальної хартії 1961 р., були надіслані соціальним партнерам і розміщені на сайті Міністерства праці та соціальної політики.

На початку 2010 р. буде отримано заключні висновки Європейського комітету з соціальних прав щодо національного законодавства та практики його застосування у рамках першої національної доповіді Уряду України, які також будуть передані соціальним партнерам і розміщені на сайті Міністерства. Це дасть можливість ознайомитися з ними неурядовим організаціям та широкому колу громадян.

Європейська соціальна хартія (переглянуто) у рамках нової звітної системи умовно поділена на чотири тематичні групи. Це – зайнятості і рівні можливості, соціальне забезпечення, трудові права та захист прав дітей, сім'я та мігрантів. Пріоритетні запитання адміністрації міністра й зупиняв на засіданні Комітету Верховної Ради.

Окремо В. Іванків зупинився на питанні створення гідних умов праці в Україні.

Ефективна зайнятості можлива лише на робочих місцях з гідними умовами праці, азначив урядовців, що неможливо без створення належних безпечних умов та гідної оплати праці. І хоча статистика останніх років свідчить про позитивну динаміку зменшення кількості нещасних випадків на виробництві, питання безпеки праці і захисту щодо покращення умов праці кожного працівника, збереження його професійної спроможності і здоров'я мають обов'язково вийти на перший план.

Кількість випадків травмування працівників на виробництві (згідно з актом за формою Н-1) у 2008 р. зменшилась порівняно з 2007 р. на 7,4%, у тому числі на 12,2% – смертельних випадків. За 9 місяців поточного року зареєстровано 9098 випадків травмування, у тому числі 377 смертельних, у той час як у 2008 р. – 16 671 і 857 випадків відповідно.

На безпеці праці економісти аморальні. Краше вкладати гроші у створення безпечних умов праці, профі-

лактивну травмотату та профзахворювань, ніж потім шукати ширим гроші на допомогу вдомам та сиротам, наголосив В. Іванків. Для чого мають бути створені економічні механізми, що змушуватимуть роботодавця пам'ятати про свій обов'язок – забезпечити безпеку умов праці, вчасно провести атестацію робочих місць та вжити віснерних заходів щодо мінімізації впливу шкідливих факторів виробництва на здоров'я працюючих.

Саме цій темі було присвячене розширене засідання колегії Міністрації 18 вересня 2009 р. з підсумками якого виводом наклади від 28.09.2009 р. № 359 «Про атестацію робочих місць за умовами праці як складовою соціального захисту працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці. Стан, проблеми, перспективи».

На думку заступника міністра, рівень соціального захисту буде значно підвищено після прийняття і введення внесеного Кабінетом Міністрів на розгляд Верховної Ради проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення вимог до здійснення профілактики виробничого травматизму, страхових виплат та надання соціальних послуг сім'ям загинув на виробництві». У ньому повністю враховано Рекомендації парламентських слухань стосовно обов'язку роботодавця відшкодувати шкоду в порядку зворотної вимоги (регресу) в разі неопорядкованого допущення аварій, які призвели до загинув людини або ушкодження його здоров'я; розроблення та запровадження механізму економічної зацікавленості роботодавця у забезпеченні

Виступає заступник міністра Мінпраці В. Іванків

чечні промислової безпеки шляхом диференціації страхових внесків на загальнообов'язковому державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання залежно від стану безпеки праці, рівня виробничого травматизму та професійної захворюваності.

За ініціативою Уряду прийнято та реалізується Закон «Про підвищення престижності шахтарської праці». Послідовна робота Уряду щодо підвищення рівня безпеки на підприємствах Мінутелпрому дала зовнішній вплив у часті фінансової кризи втримати позитивну тенденцію щодо зменшення рівня виробничого травматизму (кількість травм на 1 млн. т видобутого коксу) у 2008 р. зменшилась по-

Начальник управління нормативно-правового та юридичного забезпечення в Прохорів (Львів) і перший заступник Голови Держгірпромнагляду А. Дениш під час засідання Комітету Верховної Ради

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

рівняно з попереднім роком на 9,3%, кількість травм за 9 місяців цього року зменшилась порівняно з відповідним періодом 2008 і 2007 рр. на 7 та 7,5% відповідно.

9 червня 2008 р. у Женеві було підписано тристоронній Меморандум про взаємодію між Міністерством праці та соціальної політики України та МОП щодо програми гідної праці на 2008–2011 рр., який реалізується в Україні.

У рамках цього Меморандуму МОП реалізує шість поточних проектів, а також надає консультативну допомогу уряду і соціальним партнерам з питань пом'якшення наслідків фінансово-економічної кризи в соціально-трудовій сфері. Україну включено до числа п'яти країн світу, в яких запроваджується Програма вимірювання гідної праці.

Заключили доповідь. В. Іванків, народні обранці зазначили, що ряд заходів Рекомендації парламентських слухань так і не був виконаний. Зокрема, урядом не ініційовано зміни до законодавства з метою приспівання до Європейської соціальної хартії (переглянутої) в повному обсязі та приведення його у відповідність із положеннями Хартії, які ще не ратифіковані.

Крім того, не підготовлено передбачені Рекомендаціями законопроекти, зокрема, Концепцію реформування оплати праці, Державну програму зайнятості населення на 2009–2011 рр., про створення в Україні гарантійного Фонду для забезпечення захисту грошових вимог працівників у разі банкрутства роботодавця, про внесення змін до ст. 46 Закону «Про професійно-технічне освіту щодо участі висококваліфікованих фахівців виробництва у навчальному процесі тощо».

Не внесено на розгляд Верховної Ради законопроекти щодо ратифікації в Україні конвенції Міжнародної організації праці: 173 – про захист вимог працівників у випадку неплотності спроможності роботодавця (третя частина); 88 – про організацію служби зайнятості; 181 – про приватні агентства зайнятості.

Враховуючи вищевказане, Комітет вирішив:

1. Роботу Кабінету Міністрів України щодо виконання Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)» визнати незалежною.

2. Рекоменувати Кабінету Міністрів України:

2.1. оприлюднити у засобах масової інформації та на відповідних сайтах: першу та другу національну доповідь Уряду України щодо реалізації положень Європейської соціальної хартії (переглянутої); результати розгляду заключних висновків Європейського комітету з соціальних прав стосовно дотримання Європейської соціальної хартії (переглянутої) в Україні;

2.2. забезпечити в установленому порядку приєднання України до Додаткового протоколу до Європейської соціальної хартії (переглянутої), який передбачає систему колективного оскарження;

3. Звернутися з листом до Голови Верховної Ради України щодо неналежного виконання Урядом України Рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)» з метою вжиття невідкладних заходів щодо забезпечення виконання зазначених рекомендацій.

4. Заслухати звіт Кабінету Міністрів України про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)» у липні 2010 року.

МАРА PROFESSIONNEL

У Франції, Мексиці, Бразилії, Малайзії Mара Professionnel виробляє свою продукцію, починаючи ще з 1948 року, а саме: рукавички, усадки видів, одоброблені поритити та матеріали. Більше ніж сім мільйонів рукавичок Mара Professionnel виробляється та продається щодня на п'яти континентах світу.

Ваші руки знають багатьох ризиків. Ми розробляємо рукавички, що захищають їх

Оптимізувати більш детально інформацію на Інтернет-сайті: www.mara-professionnel.com та www.avcentr.com.ua

Ексклюзивний дистрибутор в Україні: ТОВ Фирма «АВ ЦЕНТР»

- Київ, тел./факс (044) 230-87-07, office@avcentr.com.ua, info@avcentr.com.ua
- Харків, тел./факс (057) 785-82-02, avcentr@online.ua
- Закарпаття, тел./факс (081) 238-51-30/31, avcentr-zp@online.ua
- Львів, тел./факс (032) 227-52-27/32, avcentr@ukr.net
- Дніпропетровськ, тел./факс (056) 772-78-84, avcentr@dnppr.com
- Донецьк, тел./факс (021) 349-32-02, avcentr-dn@online.ua

Хімічна промисловість

Будівництво

Автомобільбудування

Прибирання

Обробка промисловість

Деревля

Листогра промисловість

Рибальство

ОХОРОНА ПРАЦІ 12/2009

www.ohorona.praci.kiev.ua

5

6

Міжнародний досвід

Охорона праці в умовах світової кризи

Ольга Гавриш, головний спеціаліст Держгірпромагляду із забезпечення міжнародної діяльності і взаємодії з Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України

Виставка, як і конференція, проводиться один раз на два роки і об'єднує 40 країн-учасниць. У цьому році її відвідало понад 40 тис. спеціалістів. У роботі брали участь представники органів влади країн Європи (Франції, Німеччини, Швейцарії, Польщі), Азії, Північної та Південної Америки, Міжнародної організації праці, інших організацій і сфери охорони праці та промислової безпеки, серед яких були і представники Держгірпромагляду. Вони брали участь у роботі секцій, на яких розглядалася тематика розвитку системи охорони праці в умовах економічної кризи, формування системи охорони праці для підприємств, обмінювалася передовим досвідом, пов'язаним з управлінням охороною праці, та ін.

Економічна криза негативно вплинула на подальший розвиток системи охорони праці в усіх країнах світу. Урядовці і підприємці зрозуміли, що набагато заощадливіше вкладати кошти в культуру безпеки та здоров'я на робочому місці, ніж потім платити за збитки, завдані травмами та професійними захворюваннями, які відображаються і на фінансовому стані самої підприємств. Так, канадський експерт з Асоціації запобігання промисловим аваріям (Industrial Accident Prevention

3-6 листопада в Дюссельдорфі (Німеччина) проходила міжнародна конференція «Виконання стандартів охорони праці на глобальному рівні. Вплив економічної кризи», організована Міжнародною організацією праці в рамках найбільшої Міжнародної виставки А+А 2009 для спеціалістів у сфері безпеки та охорони здоров'я на виробництві.

Association (IAPA) Маурін Шей підкреслили, що дано вже відомо: здорові працівники – це здорове підприємство.

В останні роки зростає кількість професійних захворювань, спричинених психофізіологічними факторами (наприклад, стресами), тому саме їм сьогодні потрібно приділяти більше уваги. Приблизно одна з трьох працюючих в європейських країнах скаржиться саме на такі захворювання, а це близько 40 млн. осіб. Канадським компаніям коштує 60 млрд. доларів щорічно, у США – 150 млрд. «В організації справжньої влади та енергії генеруються через формування відносин. Тому самі відносини та можливості їх створити є важливішими, ніж завдання, функції, ролі та посади», – зазначає Маргарет Уайліт у книзі «Лідерство та нова наука».

Формування культури додержання правил, розуміння самими працівниками важливості підтримання свого здоров'я та безпеки під час роботи – ось що має стояти на першому місці у роботодавця. А він, зі свого боку, повинен створити такі умови, щоб той, хто наймається працювати до нього, розумів, що наймають не тільки його робочі руки, а й у цілому як людину, як особистість, яку планують долучити до колективу, до спільної культури праці. Це і є формування корпоративної соціальної відповідальності.

Що це таке? Нове явище, яке виникло і стало корисним інструментом. Корпоративна соціальна відповідальність ґрунтується на етичних та моральних цінностях. Це коли він бере відповідальність на себе перед своїми колегами, коли він є частиною вели-

кого механізму, це зобов'язання протязом життя перед рідним, близьким, це формування відносин між працівниками, споживачами, партнерами та суспільством. Заохочення на незворотні процеси глобалізації, кожне працюючий є частиною не тільки локальної організації, він – частина регіонального, національного і навіть інтернаціонального колективу.

Провідні компанії світу вже розуміли, як важливо створити цикл формування здорового і безпечного робочого місця (мал. 1).

Корпоративна культура повинна включати формування таких цінностей, як повага, відкритість, збалансованість навантаження на працівника, зростання та розвиток особистості. Робоче середовище має формуватися на основі пильності ергономічного робочого місця, додержання правів гігієни та правил безпеки на робочому місці. Підтримання здоров'я кожного залежить і від відомого ставлення до жит-

тя, і від роботодавця, який підбає про одкровення своїх підлеглих.

Безсередній організації завдання формуванню такої системи створюються вимоги, що є жорсткішими від тих, які встановлені національним законодавством. Отже, саме таким чином можна запобігти стресам, що за статистичними даними спричиняють все більше таких захворювань, як кардіоаскулярні. Так, кожен п'ятий канадський має психічне захворювання. І кількість у Канаді зростає, що обумовлено стресом в 50 млрд. доларів. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, до 2020 р. захворювання, спричинені психофізіологічними факторами, вийдуть на друге місце після серцевих. 3-10 перших причин, які призводять до втрати працездатності, 5 мають психофізіологічне походження.

Що ж, як не стрес, може спричинити захворювання такого типу. Причини стресу є не що інше, як наслідок економічної кризи. Це і спорочення штату, незаплановані звільнення, навантаження працівників додатковими робочими годинами на фоні загального спаду виробництва, зниження зарплати. В Канаді 4 з 10 мешканців відзначають, що відчули на собі вплив кризи. У США 61% опитаних відповіли, що вони відчувають стрес на роботі. Тим часом у Великобританії було створено урядовий фонд, що консультує громадян, як уникнути стресу, пов'язаного з економічною кризою. У 2008 р. урядом Канади створено комісію з психічного здоров'я, очолювану сенатором Майклом Кірбі. Комісія покликана відповісти на створення програми «Психічне здоров'я та закон у Канаді» реагувати на подібну ситуацію.

Отже, управління охороною праці в умовах кризи потребує перегляду та оновлення. Потрібно формувати нові цінності, зокрема, вводити на перший план важливість психологічного, фізичного та духовного здоров'я працівника, створювати таку атмосферу, яка б підтримувала його здоров'я та матеріально задоволенням.

Подібні тенденції, пов'язані з негативним впливом економічної кризи на рівень здоров'я та безпеки працівників, були відмічені і в Європі. За даними Європейської агенства безпеки та охорони здоров'я на робочих місцях (EU-OSHA), відзначається тенденція до зростання психофізіоло-

гічних, кардіоаскулярних захворювань та пов'язаною з ними смертністю, рівень отримання умовжень, що призводять до інвалідності зростає. Причини таких вищих сталих наслідків кризи та зникнення загального рівня культури додержання правів безпеки на робочому місці.

Директор Європейського агентства Юка Такала навів статистику смертельних випадків, пов'язаних з виробництвом. Так, у світі щорічно помирає 2,3 млн. осіб від інфекційних, онкозаболювань, захворювань кровоносної системи, які виникли

Мал. 1. Скалярні фактори формування здорового і безпечного робочого місця

внаслідок професійної діяльності, та власне нещасних випадків і аварій. Через ці ж причини в країнах Європейського Союзу щорічно помирає 167 тис. осіб. З них 5,7 тис. осіб гине від нещасних випадків на виробництві (за даними Євростату), 7,4 тис. осіб – від використання небезпечних речовин на робочому місці (див. таблицю).

Внаслідок професійних захворювань та загибелі працівників загально-

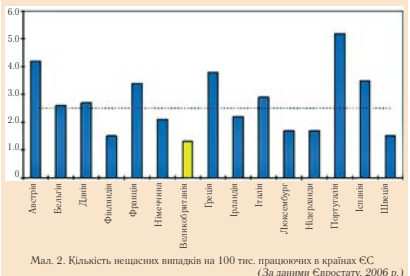

Table with 8 columns: Country, Economically active population (thousands), Fatal accidents (per 100,000 employees), Fatal accidents (per 100,000 employees), Fatal accidents (per 100,000 employees), Fatal accidents (per 100,000 employees), Fatal accidents (per 100,000 employees), Fatal accidents (per 100,000 employees).

цтво позитивно впливає на умови праці, виробництво, а також на економічний та соціальний розвиток, у червні 2008 р. в Сеулі (Республіка Корея) 46 високопосадовців з усього світу, в тому числі міністри з питань праці та охорони здоров'я, представники трудящих і роботодавців, а також керівники провідних міжнародних компаній збралися на перший саміт з питань безпеки та гігієни праці. На саміт було ухвалено Декларацію про безпеку і гігієну праці, яка закликає визнати право на безпечне і здорове виробниче середовище одним з фундаментальних прав людини, а питання безпеки і гігієни праці включити у національні та міжнародні програмні документи. Вони надає ряд можливостей щодо забезпечення відповідного рівня безпеки на робочому місці. Розвиток представницької культури пов'язаний з сучасним баченням громадського здоров'я та його орієнтації на первинну профілактику захворювань, травм та інвалідності. Новий акцент робиться на відповідальність усього суспільства і системний підхід до управління охороною праці і здоров'я. Сеульська декларація закликає країни, які її підписали та підпишуть, створити на її основі національні програми щодо забезпечення відповідних умов праці, беручи до уваги конвенції Міжнародної організації праці.

Для запобігання людським втратам Європейське агентство, яке відповідає за досягнення безпечних, здорових і продуктивних умов праці, започаткувало проведення кампанії серед підприємств малого та середнього бізнесу з оцінки ризиків. Її метою є долучити і привчити підприємств до якого рівня оцінювати, спершу ніж розпочинати діяльність, оцінюючи ризики, які можуть завдати шкоди працівникам. Для цього було запропоновано новий продукт – програмне забезпечення, яке з легкістю допоможе кожному в обрахуванні таких ризиків. Існуючі дані та практика діяльності підприємств в Європі свідчать, що підхід до управління охороною праці потрібно переглянути, зорієнтувавши на запобігання нещасним випадкам. Досвід інших установ у світі демонструє, що досить цього можна шляхом формування відповідної культури. Адже відомо: інвестувати в безпеку та охорону праці вигідно, і це повернеться сторицею.

Міжнародні контакти

За нами СПРАВА НЕ СТАНЕ

Юлія Маслов, менеджер з маркетингу ТОВ «Валтекс»

Незважаючи на всі проблеми сьогодні, питання безпеки праці залишається актуальними. І саме тут варто згадати слова давньоримського поета Овідія: «Ми захоплюємося давниною, але живемо сучасністю». Проте якщо говорити про справу за захистом індивідуального захисту, то слова Овідія сьогодні звучали б так: «Ми захоплюємося сучасністю, але живемо давниною».

Проблема саме у використанні та культурі застосування ЗІЗ, в яких поєднуються підвищені заміни властивості, покращення ергономічності характеристик, комфорт і до зовнішньої моди. А ще – універсальність. Але саме ці якості входять до поняття «сучасність». Тобто треба не просто говорити про виробництво сучасних засобів захисту, а про застосування даної продукції.

Тим самим з метою переїняти сучасний досвід, налагодити ділові стосунки в галузі виробництва ЗІЗ варто відвідати виставку «А+А 2009». На 55-му роковому існування виставки номер один у світі в галузі охорони праці відбулася в листопаді 2009 р. в м. Дюссельдорфі (Німеччина) у виставковому комплексі «Messe

Стенд ТОВ «Валтекс» на виставці «А+А 2009»

Dusseldorf). Цього року виставка ще раз підтвердила свій статусу лідуючої міжнародної спеціалізованої виставки з даної тематики, оскільки на ній була значна кількість учасників і відвідувачів (майже п'ять та п'ятдесят тисяч відвідувачів).

Українська делегатація була представлена компанією «Валтекс» – виробником спецвдягу та спецодягу (м. Біла Церква, Київська область). У ході виставки вітчизняна компанія

налагодила ділові зв'язки щодо розширення географії експорту готової продукції на європейський ринок, імпорту сировини та комплектуючих матеріалів, а також з питань розвитку ділерської мережі та залучення іноземних компаній, зацікавлених у наданні брендів і пропусканні продукції на український ринок.

Важомим досягненням також стало домовленість щодо відриття європейського представництва ТОВ «Валтекс» у м. Бонні (Німеччина).

Потрібно зазначити: виставка за свідчення, що виробники прагнуть захищати та переконали споживача у тому, що спецодяг, спецвдягу та інші ЗІЗ мають бути не лише якісними, але й комфортними, бути надійними помічниками у справі охорони праці. Саме цю мету переслідували компанія, коли під час презентації своєї продукції влаштували справжній показ мод, здивували цікавими та різноманітними маркетинговими ходами.

Демонстрація нових моделей спецвдягу

■ Ініціативи профспілок

Коллективна акція на 2010-2011 роки

24 листопада у Києві в Будинку спілок відбулось засідання Президії Федерації профспілок України, на якому розглянуто ряд питань, серед яких – про посилення роботи профспілок у питаннях атестації робочих місць за умовами праці, та прийнято відповідну постанову.

Про посилення роботи профспілок у питаннях атестації робочих місць за умовами праці

Постанова Президії Федерації профспілок від 24.11.2009 р. № П-36-3

Президія ФПУ відзначає, що проведення атестації робочих місць за умовами праці на багатьох підприємствах, в організаціях та установах супроводжується значними порушеннями вимог нормативних актів, а саме: недотримання встановлених строків проведення атестації, неповний облік робочих місць, де повинна проводитись атестація, не в повній мірі виконання методичних рекомендацій по проведенню атестації щодо визначення шкідливих і небезпечних виробничих факторів.

Часто атестація проводиться формально, без інструментальних замірів на робочих місцях, з використанням даних багаторічної давності. На кожному четвертому підприємстві атестація не проводилась по 6, 8 і більше років при встановленому обов'язковому терміні 3 роки.

З метою отримання незалежних і об'єктивних даних про умови праці на підприємствах, в організаціях та установах, посилення контролю за проведенням атестації робочих місць за умовами праці, створення для членів профспілок державної і безпечної умов праці, а також керуючись статтями 21 і 28 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Президія Федерації профспілок України постановляє:

1. Відзначити, що існуючі недоліки у проведенні атестації робочих місць за умовами праці, а особливо – ухвалення роботодавців від проведення атестації являють негативну впливають на забезпечення працівників пільгами і компенсаціями за роботу у несприятливих умовах: встановлення скороченого робочого часу та надання додаткової відпустки, призначення

доплат і надбавок до заробітної плати, безоплатне забезпечення молоком і кисломолочними харчовими, а також підтвердження права працівників на пенсійне забезпечення за віком на пільгових умовах.

2. Методичні акти щодо роботи профспілкових організацій щодо забезпечення здоров'я і безпечних умов праці, усунення порушень вимог законодавства щодо проведення атестації робочих місць за умовами праці, в 2010-2011 роках профспілкові організації щодо забезпечення здоров'я і безпечних умов праці, усунення порушень вимог законодавства щодо проведення атестації робочих місць за умовами праці, в 2010-2011 роках профспілкові організації щодо забезпечення здоров'я і безпечних умов праці, усунення порушень вимог законодавства щодо проведення атестації робочих місць за умовами праці.

3. Члени профспілкових організацій ФПУ всебічно сприяти максимальному залученню Центральної комісії експертів та охорони праці ФПУ до проведення атестації робочих місць на підприємствах, в організаціях та установах.

4. Члени профспілкових організацій ФПУ всіма силами сприяти максимальному залученню Центральної комісії експертів та охорони праці ФПУ до проведення атестації робочих місць на підприємствах, в організаціях та установах.

5. Координаційний рад: 5.1. Затвердити до 1 січня 2010 р. планові заходи з проведення акції і довести його до членських організацій ФПУ, територіальних і первинних організацій профспілок.

5.2. Організувати аналіз і узгодження повідомлень, пропозицій від членських профспілкових організацій і членів профспілок з питань проведення акції, підготовки, в разі необхідності, подати від ФПУ до органів державної влади, організації роботодавців, пропозиції до проекту рішень Президії ФПУ.

5.3. Інформувати Президію ФПУ в III кварталі 2010, в I кварталі 2011 та в I кварталі 2012 роки про проведення акції.

6. Члени профспілкових організацій ФПУ до 20 грудня ц. р. подати Координаційній раді пропозиції до плану заходів у рамках проведення акції.

7. Профспілкові організації усіх рівнів вивчити стан проведення атестації робочих місць на кожному підприємстві, в організації, установі, вивести пропозиції щодо включення до колективних договорів, регіональних і галузевих угод положень, спрямованих на вивчення шкідливих і небезпечних факторів на робочих місцях, вжиття заходів до їх усунення або зменшення, забезпечення працівників належними пільгами і компенсаціями на основі результатів атестації робочих місць.

8. Члени профспілкових організацій ФПУ всебічно сприяти максимальному залученню Центральної комісії експертів та охорони праці ФПУ до проведення атестації робочих місць на підприємствах, в організаціях та установах.

9. Медіа-центр апарату ФПУ забезпечити висвітлення в професійних виданнях і на сайті інформації про проведення акції, її результату на конкретних підприємствах, в галузях і регіонах.

10. Контроль за виконанням повноважень покласти на заступника Голови ФПУ України С. Я.

Голова ФПУ В. Г. Хара

www.ohoronopraci.kiev.ua

11

■ Умови праці

Нагляд на ВОГНЕННМУ РУБЕЖІ

На лінії вогню, яким пашисть розплавлений метал, працюють не тільки ті, хто його приборкує, перетворюючи руду та іржавий брехт на неперевершену сталь, а й безкомпромисні вартві державних інтересів у галузі промислової безпеки та охорони праці.

Геннадій Щуров, наш власкор

Індустріальний краєвид з клубами та стовпами різнокольорового диму, який відкривається поглядом за багато кілометрів від металургійного підприємства, ще раз підкреслює слова, виснесені у назву цієї статті. Адже, як відомо, диму без вогню не буває. Незважаючи на те, що техніка і технології в галузі постійно удосконалюються, саме металургія та коксохімія дають найбільшу кількість шкідливих викидів в атмосферу. Особливо це стосується коксохімії, де відкривається кожному при в'їзді в один з центрів української металургії – місто Єнакієве – наче темна портьєра. І хоча ця тема потребує окремої розмови і перебуває у компетенції екологів і санітарних медиків, вже на першій поділці видно, чим дишає металургія і всі жителі Донбасу.

У містечку Донецької державної інспекції промислової безпеки та охорони праці, якою керує В. Полатєв, – 15 осіб, безпосередньо інспек-

торів – 13. Усі вони мають не тільки необхідну освіту, але й у буквальному значенні пройшли загартування вогнем – працювали на відповідальних посадах у металургійній галузі. При тому, що число 13 чомусь вважається нещасливим, у цьому випадку йдеться про високопрофесійний, заложений і цілеспрямований колектив, де не потрібний тим, хто нехтує зламаними нормами, які гарантують працівникам право на здоров'я та безпеку праці.

Якщо вважати, що сукупність металургійних підприємств нагадує багато тісня прайс-листу, оцінений дуже складною технікою, а виробництво, поряд з видобуванням вугілля, є найнебезпечнішим, не треба нікого переконувати, наскільки відповідальна робота у спеціальній інспекції, яка здійснює нагляд за 434 підприємствами, 3387 об'єктами. До металургійного виробництва подібне і коксохімічне, де своєрідного перепалювання знаєє відбуте з наду вугіль, що перетворюється на кокс, без якого не зарвиє метал. І тут також вирине полум'я, вириваються небо клуби диму, що сукупність пар. При цьому з початку року з вище-

Начальник Донецької ДІІБ і ОП у металургії В. Полатєв

названої загальної кількості підприємств об'єктів 2147 (майже на 400 об'єктів більше, ніж у 2008 р.) ретельно перевірено держінспекторами. Працівники інспекції ставлять своїм завданням запобігти можливим аваріям і нещасним випадкам, а тому намагаються вчасно виявити й покласти край порушенням норм промислової безпеки. Усього ж оперативний аналіз за період з початку 2009 р. держінспекторами проведено 1110 – без малого на 100 більше, ніж за відповідний період 2008 р. При цьому виявлено 7352 порушення нормативних актів

ОХОРОНА ПРАЦІ 12/2009

з питань охорони праці, 6788 з них відносно усунути, не допустивши таким чином неповторних наслідків.

Про те, що у своїй роботі державні інспектори виявляють зростаючу причастність з належкою увагою, свідчить той факт, що з початку 2009 р. вони 417 разів призначили роботи на піднаглядових об'єктах (майже на 113 разів більше, ніж за відповідний період 2008 р.). На порушення належних вимог вказано чотири рази – на керівників підприємств. А сума штрафів становила 34 680 грн. Ряд матеріалів направлено до слідчих органів для притягнення винних у порушенні законодавства

■ Повідомляють васкоро

«Миколаївводоканал»: проблеми та перспективи

Завдяки загодженій діяльності колективу міського комунального підприємства «Миколаївводоканал» за останні роки комунальники не тільки відновили системи водопостачання і водовідведення, а й створили стабільний управлінський менеджмент, хоч і не без невдач в організації охорони праці.

Сергій Колесник, наш власкор

Фото автора та з архіву підприємства

Півністайт тому, коли проблема з водопостачанням у селищі Миколаєві з північного боку міста, могла бути почасти приблизно такою: «Води у краях немає, а виліти – в колодезь». Це драгувало працівники МКП «Миколаївводоканал», бо саме в нещодавно відкритий колодезь потрапили від таких наслідків. Але почому про все по порядку.

Перші об'єкти водопостачання у м. Миколаєві, подовбавому на березі Південного Бугу та Інгулу у другій половині XVII ст., датуються 1825 роком. Власне, тоді на основі кількох Слаських джерел було вирито колодезь, потужність якого могла забезпечити задовільні потреби населення. І тільки на початку XX ст., коли цивілізована Європа пішла далеко вперед, у цьому місті нарізати загоровили про централізоване надання послуг громадам. Уже в 1906 р. до затвердженої мережі, яка базувалась на потужностях мережі підземних колодезь, були підключені перші житлові будинки і лікарня – цей рік і прийнято вважати роком народження іншої мережі комунального підприємства. Притою ситуацією була і водовідведення: каналізаційні стоки скидалися

про охорону праці до кримінальної відповідальності.

Сьогодні можна сказати, що робота щодо запобігання аваріям і нещасним випадкам, яка проводиться у металургійній галузі, вже дає свої результати. Так, кількість нещасних випадків з 212 (за 9 місяців 2008 р.) знизилась до 129 (за такий самий період 2009 р.). Зменшилась і кількість працівників, які одержали впровадження цього з боку безпеки, а отже, зросло ризик на робочих місцях. Своє завдання державні інспектори бачать у тому, щоб не допустити у разі зростаючого обсягу промислового виробництва збільшення кількості аварій і травм.

трагічні події, різні й більш ірраціональні годувальники, дорозки ім людей. І цьому немає виправдань.

Працівники інспекції вносять у роботу обставини, що промисловість починає виходити з кризи, отже, зростає інтенсивність металургійного виробництва. Роботодавці, можна передбачити, спробують компенсувати матеріальні втрати, яких вони зазнали, і захопити, знехтувати на деяких підприємствах, зокрема, в металургійній галузі, зростає ризик на робочих місцях. Своє завдання державні інспектори бачать у тому, щоб не допустити у разі зростаючого обсягу промислового виробництва збільшення кількості аварій і травм.

Заступник міського голови В. Миколайчук (ліворуч) у міській раді обговорює питання про співпрацю між МКП «Миколаївводоканал» і міською радою

риторію підприємства, де є спеціальні навчальні водопровідні і каналізаційні колодезь. Для цього розробляють відповідні завдання, відпрацьовують різні аварійні ситуації, в тому числі – рутинні умови знепечення томих працівників з дня колодезьного. Тобто проводиться систематична робота щодо запобігання нещасним випадкам.

Заступник начальника територіального держпротекторату по Миколаївській області С. Котва, який очолює комісія з комплексної перевірки МКП «Миколаївводоканал» у жовтні 2009 р., охарактеризував підприємство так: «У роботі цього комунального підприємства є, звісно, деякі недоліки: під час перевірки виявлено 153 порушення вимог нормативних актів з охорони праці, частина з яких у будь-який час могла стати причиною нещасного випадку і тому потребують термінового усунення. Проте варто зазначити: стан безпеки, а також регулярна копівка та ефективна робота з питань охорони праці на водоканалі на порядок вищій порівняно з більшістю підприємств житлово-комунального господарства області, де ці питання вирішуються, на жаль, надто гірше».

Пояснюючи окремі недоліки у роботі, директор підприємства В. Тєлієв підкреслює, що значна частина основного обладнання, комунікацій, введена у дію ще у середині XX ст., на жаль, відпрацювала свій ресурс, а копівка на й відновлення, як завжди, не вистачає. Зокрема, відпрацювала нормативний термін експлуатації більшість телефонів, кран-балок. Будували та спорудили, особливо на насосній станції каналізацій, також перебувають в нещодавньому стані. Невольно і старі самовпливні залізобетонні каналізаційні колектори, які розташовані у вузьких частинах міста, зазнають впливу агресивного середовища і дозують чималою копівку як автомобістам, так і міській громаді. До того ж старі окремі приміщення мають тріщини, потребують ремонту шлти перекирти кабельних каналів тощо.

Комісія територіальних виявила порушення і в організації безпечної ведення робіт, недоліки в роботі служби охорони праці. Це – нерегулярне застосування 313 під час виконання робіт, відсутність деяких інструкцій з охорони праці, недостатня забезпеченість спеодозом і спеодозами, не проведено атестацію деяких робочих місць зі шкідливими умовами праці. Більшість таких порушень усунуто ще в ході перевірки, інші – у встановлених термінах термінів. Посадовці об'єкту, винних у порушеннях, притягнено до адміністративної відповідальності, отже, вони вже понесли покарання.

Незважаючи на несприятливі умови, МКП «Миколаївводоканал» в умовах ускладнення економічного становища активно впроваджує новітні методи роботи. Наприклад, у 1998 р. почала активно впроваджуватися програма оптимізації роботи служби коштав, що потребувало чималих коштав. За останні роки модернізовано насосну станцію водопроводу третього під'їому – там встановлено нове сучасне насосне і силові установки, зокрема, висококопівні перекирти частоти на насосних агрегатах станції водопроводу, що суттєво оптимізувало роботу служби коштав, автоматизувало управління процесом очиснення води тощо. Завдяки цьому відомо зменшити кількість аварій на водопровідних мережах у середньому на 60%. Відмітно покращили умови праці та стабіль-

ність роботи підприємства після автоматизації системи контролю за роботою мереж водопостачання і каналізації. Сьогодні стан їх функціонування цілком відповідає вимогам, а саме: перебрані відключення тиску в мережах або зміни показників аварійної бригади негайно приступають до ліквідації пошкоджень.

Відповідальність є робота працівників лабораторії питної води. Хімічний, радіологічний і бактеріологічний аналізи води за 36 показниками проводиться постійно. 13–15 проб води в мережах міста та 3 проби на очисних спорудах і водогоні беруться щодня. В середньому у Миколаєві споживають майже 150 тис. м³ води на добу, а ніх 70% – населення, решту – підприємства та організації. З огляду на це відміняти аналізи води від ГОСТУ «Вода питна» неприємно.

МКП «Миколаївводоканал» успішно йде шляхом впровадження комплексних заходів з енерго- та ресурсоефективності за рахунок власних коштав, копівки бюджету і міського бюджету. Зокрема, минулого року було проведено частковий ремонт відстійників на місцях очисних спорудах каналізації, замінені аварійні напірні каналізаційні колектори, встановлено сучасне електроустаткування, що дало змогу знизити витрати тільки за електроенергію до 10 млн. кВт-год на рік. До того ж це позначилось на зменшенні витрат на утримання водопровідних мереж, насосних станцій, а отже, загальному покращенню основному обладнанню підприємства, внаслідок чого, безпечно, суттєво зменшився ризик отримання виробничих травм та професійних захворювань, обслуговуючим персоналом.

Важливо зазначити, що Миколаїв першим в Україні має можливість отримати пільговий кредит від Європейського інвестиційного банку на суму 27,29 млн. євро. Його використання дасть змогу забезпечити екологічне функціонування систем водопостачання і водовідведення у місті. Зрештою, ми разом з цим покращили умови праці, стан безпеки на виробничих об'єктах системи водопостачання і водовідведення у місті. Зрештою, ми разом з цим покращили умови праці, стан безпеки на виробничих об'єктах системи водопостачання і водовідведення у місті. Зрештою, ми разом з цим покращили умови праці, стан безпеки на виробничих об'єктах системи водопостачання і водовідведення у місті.

Директор підприємства В. Тєлієв

притому, на превеликий жаль, зі смертельним наслідком, а у 2009 р. – 11 осіб, з яких 5 – працівники підприємства, а 6 – жителі міста. Зокрема, внаслідок аварії на підприємстві ЖКТ, тут не зареєстровано.

Такому стану справ сприяє забезпечення і використання необхідних ЗІЗ, а також постійне навчання, перевірка знань з питань охорони праці. Працівники, робота яких пов'язана з обслуговуванням колодезь, щомарнально проходять тренування на те-

www.ohoronopraci.kiev.ua

13

Начальник Донецької ДІІБ і ОП у металургії В. Полатєв

ОХОРОНА ПРАЦІ 12/2009

14

■ Охорона праці та профспілки

Безпека праці в центрі уваги

Хмельницька обласна організація профспілки працівників житлово-комунального господарства (ЖКГ), первинні профспілкові організації галузі здійснюють громадський контроль за додержанням вимог законодавства про охорону праці на підприємствах галузі, відстоюють права своїх членів на безпечну працю та соціальний захист у разі ушкодження здоров'я внаслідок нещасного випадку чи профзахворювання.

Юлія Самаріна, технічний інспектор праці Хмельницького обласного профспілкового комітету
Фото В. Соляника

Працюючи в тісному контакті з обкомом профспілки, профспілковими комітетами і спеціалістами служб охорони праці підприємств, профспілкові активісти галузі беруть активну участь у процесі оперативного контролю за станом промислової безпеки та охорони праці на робочих місцях, сприяють виконанню заходів, передбачених договірними умовами.

Взявши до прикладу міське комунальне підприємство (МКП) «Хмельницьктеплокомуненерго» (директор В. Скалій, голова профкому В. Прокопів). Тут працює 11 громадських інспекторів з охорони праці. Завдяки їх наполегливості проведено позачергову атестацію робочих місць за умовами праці, здійснено контроль за реалізацією комплексних заходів щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, своєчасним усуненням виявлених у ході оперативного контролю порушень вимог безпеки, розроблено рекомендації, спрямовані на зменшення ризиків захворюваності.

На підприємстві впроваджено систему управління охороною праці, завдяки чому кожний із працівників бере безпосередню участь у створенні здорових та безпечних умов праці. Минулорічні витрати на охорону праці з розрахунку на одного працюючого становили 580 грн., тоді як по області — 180. Підприємство стало переможцем Всеукраїнського конкурсу на кращий колективний договір і відзначено дипломом Федерації профспілок України.

Активну участь у проведенні профілактики виробничого травматизму беруть профспілкові активісти МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» (керівник О. Іванов, голова профкому Б. Стрельбицький). Тут запроваджено та успішно функціонує система адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці. За безпосередньої участі громадських інспекторів обладнано кабінет охорони праці, на ньому встановлено понад 100 тис. грн. Регулярно проводяться навчання та перевірка знань з питань охорони праці, всі працівники забезпечені спецодеждою, спецзастібками, іншими засобами індивідуального захисту, проведено атестацію робочих місць за умовами праці.

Питання охорони праці регулярно розглядаються на розширених засіданнях профкому. За виконанням прийнятих рішень громадські інспектори здійснюють належний контроль. Не так давно відповідо до прийнятого рішення адміністрацію підприємства було зобов'язано обладнати на дальній однієї з водонасосних станцій побутову приміщення, встановити бойлер, облаштувати душову кабину.

За ініціативи профспілкових активістів переобладнано хлораторню. Тепер тут для анергації води замість хлору використовується більш безпечний для здоров'я препарат гіпохлорит. Для проведення розвантаження контейнерів з цією речовиною придано візки-домкрати.

Начальник відділу охорони праці МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» О. Іванов (ліворуч) та громадський інспектор з охорони праці Ю. Орлов перевіряють технічний стан обладнання водонасосної станції.

На урочистих зборах колективу у рамках Всеукраїнського дня охорони праці, в яких взяв участь начальник управління праці та соціального захисту населення Хмельницького міськвиконкому С. Воронечкий, відзначено працівників підприємства, в тому числі громадських інспекторів з охорони праці, які активно сприяють підвищенню рівня безпеки та поліпшенню умов праці на виробничій.

Чимало зусиль, спрямованих на вирішення конкретних питань безпеки праці, докладають громадські інспектори з охорони праці, члени профкому комунального підприємства (КП) «Кам'янець-Подільська швейна фабрика». Завдяки їх наполегливості та добрій волі адміністрації в асфальтовому цеху тонки агрегати нагрівачів бітуму та сушального барабана переселено на газ. Крім того, працівники задіяно лінійку подоби мінерального пороху,

проведено реконструкцію освітлення спеціалізованої монтажно-експлуатаційної ділянки, в каботі оператора асфальтошумівача встановлено кондиціонер. Усі ці та інші заходи не тільки сприяли поліпшенню умов праці, а й позитивно вплинули на якість виготовленої продукції.

Певний досвід в організації громадського контролю за станом охорони праці наочною первинні профспілкові організації житлово-експлуатаційної котлони № 2 м. Кам'янець-Подільський, Країньського підприємства водорозподіло-каналізаційного господарства, ізяславського КП «Ізяславводоканал», хмельницького КП «Підземні-західні тепломережі».

Одним із пріоритетних напрямів у роботі профкомів, громадських інспекторів є контроль за якісною розробкою та своєчасною реалізацією комплексних заходів щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, які є однією із складових колективного договору. Відрадім фактом є те, що фінансування таких заходів з кожним роком збільшується. Якщо в 2007 р. витрати на охорону праці в галузі становили 1200 тис. грн., то в 2008 р. — 1458 тис. грн.

У галузі щороку проводяться обласні конкурси на звання «Кращий громадський інспектор з охорони праці». Переможців такого конкурсу визнано громадських інспекторів П. Чумака (КП «Підземні-західні тепломережі», м. Хмельницький), А. Клішчак (Полонське підприємство теплових мереж), Г. Гурьку (Країньське підприємство теплових мереж), В. Верстюк (КП «Кам'янець-

Громадський інспектор з охорони праці МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» Г. Тимошук (ліворуч) та майстер В. Цимбалюк перевіряють стан безпеки праці в котельні.

Подільська швейна фабрика»). Вони відзначені почесними грамотами і грошовими винагородами галузевого обкому профспілки та Федерації профспілок області.

Працівники галузевого обкому профспілки постійно здійснюють перевірки на предмет приховування від розслідування нещасних випадків на виробничій. З цієї метою прокладаються листки неправдивості, журиють облік звернень працівників за першою медичною допомогою в травматичні та травматологічні відділення лікувально-профілактичних закладів області, а також матеріали розслідування нещасних випадків на виробничій невробочного характеру.

Що стосується перерок стану охорони праці на підприємствах галузі, то вони проводяться обкомом профспілки спільно із спеціалістами Держпротиннагляду. Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробничій та професійних захворювань, відділу експертів праці та охорони праці управління праці та соціального захисту населення Хмельницького міськвиконкому. На підприємствах галузі силами профспілки регулярно організовуються візні семінари-наради, де обговорюються питання охорони праці на тому чи іншому підприємстві, дається оцінка роботи служби охорони праці, надіються правові консультації працівникам тощо. Минулого року профспілкові активісти надали допомогу у формуванні колективних договорів на 47 підприємств, взяли участь у перевірці знань з охорони праці у 25 посадових осіб, провели навчання з 85 профспілковими. За ініціативи галузевого обкому профспілки М. Шафніського розроблено пам'ятку з охорони праці для голів профспілкових комітетів підприємств ЖКГ.

Успішному вирішенню питань, пов'язаних зі створенням здорових та безпечних умов праці на підприємствах, сприяють галузеві та регіональні угоди, які упродовж 10 років укладаються між управлінням ЖКГ обласної адміністрації, обласним галузевим комітетом профспілки та, відомство, між федерацією профспілок області, облдержадміністрацією і об'єднанням роботодавців регіону.

Все це, загалом взяте, відіграло позитивну роль у створенні здорових та безпечних умов праці. Упродовж останніх 2,5 року в галузі не було зареєстровано жодного нещасного випадку на виробничій зі смертельним наслідком. Звичайно, поки що нам не вдалося добитися від усіх роботодавців безумовного додержання вимог законодавства про охорону праці, повного виконання принципів виробничого травматизму, але ми в цьому напрямку багато працюємо і сподіваємось, що в найближчому майбутньому ми зможемо стати доб'єсами.

ЗАХИСНИ ДИХАЛЬНІ АПАРАТИ ЗІ СТІСНЕНИМ ПОВІТР'ЯМ

АТМІС
АНТИДІК СИСТЕМИ

• Час захисної дії — 60 хв

• Маска апарата — 14 кг

• Час захисної дії — 15 хв

• Маска апарата — 4 кг

Гарантія 2 роки

ТОБ Тел.: - Держзінтспецнагляд, Україна, м. Київ, вул. Червоноармійська, 65, оф. 406
Тел. (044) 425-95-95, факс (044) 287-52-89
E-mail: info@atmics.com.ua www.atmics.com.ua

■ Е ткий досвід

Відбувся конкурс бригад АДС

У 2008 р. на базі ВАТ «Харківмісгаз» було створено навчально-тренувальний полігон, який дає можливість проводити тренувальні заняття з виявлення, локалізації та усунення витоків газу, інших аварійних ситуацій.

Ганна Ковжого, керівник прес-центру управління Держпротиннагляду по Харківській області
Фото автора

Команда ВАТ «Харківмісгаз» у ком'ютерному класі

На базі навчально-тренувального полігону ВАТ «Харківмісгаз» 30 жовтня 2009 р. відбувся конкурс професійної майстерності серед бригад аварійно-диспетчерських служб (АДС) холдингу «ГАЗЕКС-Україна». Конкурс проводився з метою забезпечення безаварійної і безпечної роботи системи газопостачання під час осінньо-зимового періоду, підвищення професійної майстерності бригад АДС.

Основним завданням конкурсу була демонстрація професійних знань, умінь і навичок, застосування які існують, працівники аварійно-диспетчерської служби виконують поставлені перед ними завдання. У змаганнях взяли участь п'ять кращих команд холдингу «ГАЗЕКС-Україна» з чотирьох областей України: відкриті акціонерні товариства «Дніпрогаз», «Донецькісгаз», «Криворіжжя», «Харківмісгаз» і «Харківміс-

газ». Кожна команда складалася з чотирьох газовиків — майстра, двох слесарів і водія. На базі навчально-тренувального полігону ВАТ «Харківмісгаз» конкурс проводився вчуже. Його підсумки очілювалися у чотирьох номінаціях: демонстрація теоретичних знань (на комп'ютері за спеціальною програмою — слесарі, майстри, водії);

пошук і ліквідація витоків газу (перевірка професійної майстерності газовиків); уміння користуватися засобами захисту та робота у колоїдній; робота у газорегулювальному пункті (ГРП), де працівники демонстрували уміння регулювати, налагоджувати обладнання.

На переможців конкурсу чекали дипломи за I, II, III місце та премії:

Команда ВАТ «Криворіжжя» гасить пожежу

ГЕОТРАНС КМ НВП «ЕКОТРАНС»

Випробуємо широкий асортимент продукції для оформлення кабінету охорони праці. Безпека руху, швидкий обслуговування. Великий вибір спеціальних матеріалів: килимки, пам'ятки, каласи безпеки, таблиці інструкцій, література тощо.

Сучасна техніка виготовлення, середовища, фотоліта, виробничий контроль.

79016, м. Львів, вул. О. Степанівна, 2
т. 6646, т.ф.: (032) 294-98-42, 272-80-37, 272-68-68
E-mail: Ekotrans@svitonline.com

Інженерний центр МПП «БУДКВАЛІФКАДРІ»

Запрошує підприємства, установи і організації до співпраці з питань навчання, перевірки знань керівників, ГПП і спеціалістів за значення нормативних актів Держпротиннагляду

- + З питань охорони праці
- + Правил будови і безпечної експлуатації (вентило-піднімальної техніки, парових машин, котлів, ліфтів, посудин, що працюють під тиском, трубопроводів)
- + Правил безпеки системи газопостачання України
- + Правил ТЕ і ГПБ електроустановок споживачів (2—5 група з електробезпеки)

Навчальний центр проводить також навчання робітників з професій: стропальники, водії кранів, електрик, оператор ПЦ АДС, кожельно-технічний майстер та інші.

Звертайтеся за телефоном: 241 139 99

02054, м. Київ, провулок Ковалівський, 11 (біля 3-го входу на станцію метро)
Тел./факс (044) 464-22-57, тел. 277-35-55
www.bqk.kiev.ua info@bqk.kiev.ua

НВП «Л.Т.В.» Охорона праці пожежників і добровольців, забезпечення пожежної безпеки

- Пожежна безпека у всіх типах та видів, технічне обслуговування, перевірки.
- Спеціальний одяг, обмундировання, взуття.
- Пожежна та спеціальна устаткування, інвентар.
- Пожежно-охоронна сигналізація, автоматичні системи пожежогасіння (протектування, монтаж, обслуговування).
- Протипожежна покриття, фарби, обмазки.
- Двері протипожежні, протидимні та броньовані.

Решотин АД, ТОВ МП «Літв» вул. Олександрівська, 13, 01009 м. Київ
Тел./факс (044) 464-22-57, тел. 205-94-62.
E-mail: ltv.kiev.ua

Ваше ЖИТТЯ та СВОБОДА

ГРПШ МОДУЛЬНІ КОТЕЛЬНІ

ГАРАНТІЯ БЕЗПЕКИ ВАШОГО ЖИТТЯ

СВОБОДА ОТРИМАННЯ ТЕПЛА В ПОТРІБНИЙ ЧАС В ПОТРІБНОМУ МІСЦІ

СИГНАЛІЗАТОРИ ТЕЧІ ГАЗУ

РОСГ

(057) 751-93-81
(044) 501-11-39

(057) 719-47-12
(044) 501-11-39